ΗΡΥΣ
ΕΝ ΚΑΒΑΛΛΑ
ΔΕΥΤΕΡΑ 24 ΜΑΪΟΥ 1937
ΔΙΑ ΤΗΣ ΜΟΡΦΩΣΙΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ
ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ
(ΘΕΣΙΣ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ - ΣΚΟΠΟΣ)

Δύο ἄρθρα τοῦ συνεργάτου μας κ. ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΚΤΣΟΓΛΟΥ

«Ἡ λαϊκὴ παιδεία ἀποτελεῖ πρωταρχικὸν παράγοντα πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐξυψώσεως. Διαφωτίσατε τὰς ἀπροσώπους λαϊκὰς μονάδας μὲ σύστημα ὑγιὲς καὶ μελετημένον, διανοίξατε τὰς συνειδήσεις των καὶ διευρύνατε τοὺς ἠθικοὺς των κόσμους, διὰ νὰ ἐπιτύχετε αὐτοπεποιθήσεις καὶ αὐτεπιγνώσεις, καθοδηγοῦντες ἔτσι ἀσφαλῶς πρὸς ἕνα προορισμὸν ἰδεώδη.»

Auguste Comte

Α'.

Ὁ λαϊκὸς διαφωτισμὸς ἀπορρέει ὡς κάποιο εἶδος κατηγορηματικῆς προσταγῆς διὰ τοὺς πνευματικοὺς ἐκείνους ἐκπροσώπους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀποβλέπουν ἀγόνως καὶ στενῶς ἀτομικιστικῶς νὰ μορφωθοῦν διὰ νὰ εἶνε ἁπλῶς μορφωμένοι, ἐπιδεικνυόμενοι καὶ διακρινόμενοι μέσα εἰς τὴν «ἀγέλην» τοῦ ἐνστίκτως διαβιοῦντος καὶ πορευομένου λαοῦ, τοῦ «χύδην ὄχλου», ἀλλ' ἐνδιαφέρονται, μὲ μίαν εὐρύτητα ἀποκλειστικότητος, νὰ ἴδουν τὸν λαὸν ἀσκούμενον πνευματικῶς, κατανοοῦντα πράγματα ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν ἐσωτερικῆς ἀναπτύξεως καὶ καλλιεργείας, ἀποκτῶντα, ἐν πάσῃ περιπτώσει, στοιχεῖα μορφωτικὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν κοινωνικὴν ζωήν. Καὶ δὲν εἶνε μόνον ἡ μετάδοσις ξηρῶν γνώσεων, ἁπλουστευμένων εἰς τὸ ἔσχατον δυνατὸν ὅριον, ποὺ συντελεῖ εἰς ἀναγεννητικὰς λαϊκὰς ἀνανήψεις. Δὲν εἶνε μόνον ἡ ἁπλῆ πληροφοριοδότησις ποὺ θὰ κατάστῃ ἱκανὴ νὰ χειραγωγήσῃ τὰ πλήθη εἰς τὴν πλήρη ἐλιγμῶν καὶ ἀβεβαιότητος πορείαν των. Ὄχι. Διότι, τότε, ἡ ἐργασία τοῦ εἴδους αὐτοῦ καταντᾷ μηχανικὴ πλέον. Καλλίτερον δέ, ἴσως θὰ ἦτο, εἰς μίαν περίπτωσιν τοιαύτην, νὰ ἐξεφυλίζωντο ἀπὸ τὸν φιλομαθῆ λαὸν αἱ διάφοροι ἐγκυκλοπαιδεῖαι καὶ τὰ παντὸς εἴδους λεξικὰ καὶ ἐκλαϊκευτικὰ φυλλάδια, διὰ τῶν ὁποίων αἱ γνώσεις ἀποβαίνουν εὐαπόκτητοι, καὶ μὲ περισσοτέραν σιγουριὰν μάλιστα. Μὴ προβληθῇ δὲ ἡ ἄποψις, ὅτι αἱ ἀναδιφήσεις αὐταὶ καθίστανται δυσχερεῖς, καθόσον αἱ ἐκασταχοῦ βιβλιοθῆκαι εἶνε δυνατὸν νὰ τροφοδοτήσουν τοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅσους τοὐλάχιστον εἶνε εἰς θέσιν νὰ γνωρίζουν τὸν ἀποκλεισμὸν καὶ τὴν ὁριστικὴν των ἀποξένωσιν ἀπὸ πλήρη συγγράμματα. Ἀλλὰ μήπως, ἀκόμη, δὲν ὑπάρχουν ἁπλοῖ ἄνθρωποι φιλομαθεῖς, ποὺ προμηθεύονται τὰ περὶ ὧν πρόκειται ἐκλαϊκευτικὰ ἔργα;

Ὁ τρόπος, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ πραγματοποιηθῇ ἡ κατὰ συνείδησιν καὶ κατ' ἀφομοίωσιν δημιουργικὴν μόρφωσις τοῦ λαοῦ, εἶνε σύνθετος, πολλαπλοῦς, καὶ προϋποθέτει κάποια βασικὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα οἱ ἀναλαμβάνοντες τὴν μόρφωσιν δέον, ὑπὲρ πᾶν ἄλλο, νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψει: Ὅτι, ἐν πρώτοις, πρέπει νὰ προκληθῇ ὄχι ἡ μονομερὴς καὶ συμβατικὴ περιέργεια τοῦ λαοῦ, ὄχι ὁ διὰ τοῦ κεντρίσματος τῆς φιλοτιμίας του ἔμμεσος καταναγκασμός, ἀλλ' ἡ βαθυτέρα προσοχή του, τὸ ἀγνόν, τὸ πραγματικόν του ἐνδιαφέρον. Ἀκριβῶς δὲ ἡ ὑπόκαυσις καὶ ζωτικὴ ἀνατίθησις τοῦ ὁμαδικοῦ ἐνδιαφέροντος τούτου μόνον διὰ μιᾶς συστηματικῆς ἐργασίας τῶν πνευματικῶν ἐκπροσώπων ἐπιτυγχάνεται, πρᾶγμα ποὺ ἀποβαίνει ἀνέφικτον εἰς τὰς ἀναφερθείσας, μεμονωμένας καὶ σποραδικὰς ἄλλως τε, περιπτώσεις τῶν βιβλιοθηκῶν καὶ τῶν κατ' ἰδίαν μελετῶν. Διότι πόσοι, πράγματι, ἀφ' ἑαυτῶν, αὐθορμήτως, ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ παρουσιάζουν πνευματικὰ διαφέροντα, ζῆλον μορφώσεως; Ἐλάχιστοι ἀσφαλῶς. Ἀντιθέτως, ὅταν τὸ ἔργον τῆς λαϊκῆς μορφώσεως ἀναληφθῇ ἀπὸ πνευματικοὺς ἐκπροσώπους, τότε ἡ συρροὴ τῶν φιλομαθῶν πρέπει νὰ εἶνε ἄθρόα.

Ἀλλ' ὅπως καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, δὲν εἶνε ἡ ποσότης, ἀλλ' ἡ ποιότης τῆς μορφωτικῆς ἀποδόσεως τοῦ λαοῦ, ποὺ θὰ παγιώσῃ ἀξίας. Δι' αὐτὸν δὲ τὸν λόγον, ὁ στεῖρος διδασκαλισμός, ἡ σχολαστικὴ προσκόλλησις εἰς κείμενα, ἡ ἀπαραβίαστος περιστροφὴ μέσα εἰς τὰ ἀσφυκτικὰ πλαίσια τοῦ γράμματος τῆς διδασκομένης ὕλης, δὲν πρόκειται νὰ ἐπιφέρουν κανένα θετικὸν ἀποτέλεσμα. Ἐκεῖνος, ποὺ ἐν προκειμένῳ ἐνδείκνυται, εἶνε ἡ ἀναγνώρισις καὶ κατανόησις ἑνὸς ἀνωτέρου προορισμοῦ ἐκ μέρους τῶν διδασκόντων. Σήμερον δὲ, περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην ἐποχήν, οἱ πνευματικοὶ ἐκπρόσωποι πρέπει νὰ ἀποβάνωνται τὴν ὑποχρέωσιν - ἀλλὰ καὶ τὴν εὐθύνην, ὅταν διαφαίζουν ὄχι εὐπλαστοι, ὑπὸ ἀνάπτυξιν εὑρισκόμενοι, εὐαγωγοὶ πολῖται, ἀλλ' ἄτομα συγκεκινημένα ὀργανικῶς καὶ τῶν ὁποίων ἡ θέσις, μέσα εἰς τὴν πολύμορφον καὶ τραγικῶς ἀπρόοπτον εἰς ἐκδηλώσεις κοινωνικὴν ζωήν, ὑπῆρξε θέσις παραλλαγῶν, μετατοπίσεων, ρευστότητος, ἀνερματισμοῦ. Εἶνε, λοιπόν, ὄχι μόνον πνευματικὸς ἀλλὰ καὶ ἠθικὸς ὁ προορισμὸς τῶν πνευματικῶν ἐκπροσώπων εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν. Προορισμὸς τόσον δυσχερής, ὅσον καὶ εὐγενής, προορισμός, ἡ πιστὴ ἐκπλήρωσις τοῦ ὁποίου θ' ἀποτελέσῃ πολυσήμαντον ἀφετηρίαν ὑγιοῦς ἱστορικῆς ἐκκινήσεως.

Προαπαιτεῖται, κατόπιν ὅλων αὐτῶν, θερμουργὰς εὐψυχία, ἀνατεταμένος ἐνθουσιασμός, κοινωνικὴ συνείδησις, ἀγάπη πρὸς τὸν λαόν, ἐκ μέρους τῶν ἀναλαμβανόντων τὸ βαρὺ καὶ ἐπίμοχθον ἔργον τῆς λαϊκῆς διδασκαλίας. Καί, ὑπὸ τὰς ἐνεργοὺς αὐτὰς προϋποθέσεις, ἐνδείκνυται, κατ' ἀκολουθίαν, ἡ ἀξιολόγησις τῶν μαθημάτων δι' ἀναπτύξεων καταλλήλων, οὕτως ὥστε νὰ ζωοποιοῦνται ταῦτα μὲ τὴν πνευματικὴν πίστιν, φωτεινότητα καὶ εἰλικρίνειαν τοῦ διδάσκοντος.

Διὰ τῶν διδασκαλιῶν αὐτῶν πρόκειται, κυρίως εἰπεῖν, νὰ καταστῇ ὁ λαὸς διανοούμενος; Τοῦτο θ' ἀπετέλει ἀφελῆ ἐπιδίωξιν Δονκιχωτικῆς φιλοδοξίας καί, ὅ-

(Συνέχεια εἰς τὴν 4ην σελ.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

(ΘΕΣΙΣ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ - ΣΚΟΠΟΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ ΜΟΡΦΩΣΙΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

κ. ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΧΤΣΟΓΛΟΥ

«Ἡ λαϊκὴ παιδεία ἀποτελεῖ πρωταρχικὸν παράγοντα πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐξυψώσεως. Διαφωτίσατε τὰς ἀπροσώπους λαϊκὰς μονάδας μὲ σύστημα ὑγιὲς καὶ μελετημένον, διανοίξατε τὰς συνειδήσεις των καὶ διευρύνατε τοὺς ἠθικοὺς των κόσμους, διὰ νὰ ἐπιτύχετε αὐτοπεποιθήσεις καὶ αὐτεπιγνώσεις, καθοδηγοῦντες ἔτσι ἀσφαλῶς πρὸς ἕνα προορισμὸν ἰδεώδη.»

Auguste Comte

Ἐλεύθερος Κόσμος Καβάλλας
31 Μαΐου 1937

Ἡ Καβάλλα, μὲ τὴν ἰδιόμορφον κοινωνικὴν σύνθεσίν της, εἶνε, ἴσως, ἡ πλέον πρόσφορος ἑλληνικὴ ἐπαρχιακὴ πόλις διὰ τὴν λειτουργίαν Λαϊκοῦ Πανεπιστημίου. Ἀμιγής, κατ' ἐξοχὴν ἐργατούπολις, κρύπτει εἰς τοὺς κόλπους της στοιχεῖα ἀναμφισβητήτως ἐπιδεκτικὰ μορφώσεως καὶ ἐσωτερικῆς καλλιεργείας, τοσούτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον αἱ ἑκάστοτε ἀντιξοότητες καὶ δεξότητες, τὰς ὁποίας ἐδοκίμασαν οἱ ἐργάται κυρίως ἐν ταῦθα, ἐδημιούργησαν πνευματικὰς προδιαθέσεις καὶ διαθέσεις αὐτόχρημα δυναμικάς. Διότι ἡ Καβάλλα, ἡ ἐργατικὴ Καβάλλα, δὲν διῆλθεν, ἁπλῶς καὶ τυχαίως, στάδια περιόδων κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς σημασίας κοινά. Τὰ στάδια ἐκεῖνα, ποὺ μένουν ἀνεξίτηλα, ζωηρότατα, νωπὰ εἰς τὴν μνήμην μας, ἀπετέλουν ὀργανικὰς προεκτάσεις καὶ ἀντικτύπους, τῶν ὁποίων ἡ ἐμφάνισις εἶχεν ἀπωτέραν διεθνῆ σημασίαν, ὅσον καὶ, εἰδικώτερον, σημασίαν ῥεούσης ἑλληνικῆς πραγματικότητος. Καί, ἀκριβῶς διότι ἡ Καβάλλα, λόγῳ τοῦ ὅτι, ὡς ἐκ τῆς εἰδολογικῆς ὑφῆς τοῦ πληθυσμοῦ της, ὑφίστατο ἀναγκαίως τὴν ἐπίδρασιν τῶν διασταυρουμένων ἐκείνων ἐν τόνων κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν ῥευμάτων, ἀμεσώτατα παρουσίαζε μορφὴν ἰδιαιτέρως χαρακτηριστικήν, μορφὴν ἐξάψεως, νευρικότητος. Αὐτὴ ἡ ἐργατοθάλασσα πῶς ἦτο, πράγματι, δυνατὸν νὰ μὴ ἐδοκίμαζε τὴν ἀναταραχὴν ἀπὸ παντοίους ἀνέμους, ποὺ ἔπνεον διαρκῶς, πανταχόθεν; Καὶ πῶς ἦτο, ἐπίσης, δυνατὸν ἡ ἀναφερομένη ὀξύτης τῶν τότε περιστάσεων νὰ μὴ παρωτρυνεῖ εἰς ἐσωτερικοὺς συγκλονισμοὺς τὴν μᾶζαν τῶν ἐργαζομένων, νὰ μὴ διεμόρφωνε συνειδήσεις, νὰ μὴ ἐξύφαινε ἀνησυχίας, συνεπῶς δὲ νὰ μὴ διέπλασσε ἠθικοὺς καὶ πνευματικοὺς κόσμους εὐπαθεῖς, δεκτικούς; Διὰ τοῦτο, ἐπαναλαμβάνομεν, ἐν Λαϊκὸν Πανεπιστήμιον ἐν Καβάλλᾳ ἔχει τὴν θέσιν του περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην ἑλληνικὴν ἐπαρχιακὴν πόλιν.

Τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα, ἐν πάσῃ περιπτώσει, δέον νὰ καταστήσουν πλέον προσεκτικούς, εὐμεθόδους καὶ ὑπευθύνους τοὺς ἀναλαμβάνοντας νὰ διδάξουν εἰς τὸ Λαϊκὸν Πανεπιστήμιον τῆς Καβάλλας. Διότι ναί μὲν ἔχουν νὰ κάμουν μὲ ἕνα ἀπρόσωπον, ὅπως πάντοτε, λαόν, ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸς καὶ πολὺς εἶνε καὶ προσηλωμένος εἰς μᾶλλον ὡρισμένας κατευθύνσεις, εὑρίσκεται, ὅμως, ἐπιπροσθέτως, εἰς κάποιο σημεῖον δυσπιστίας, προ καταλήψεως. Διὰ τοῦτο ὅ,τι πρωτεύει, εἶνε ἡ ἀπόκτησις τῆς ἐμπιστοσύνης, τῆς ἐκτιμήσεως, τοῦ ἐπιβεβλημένου, ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων, λαϊκοῦ σεβασμοῦ ἐκ μέρους τῶν διδαξόντων εἰς τὸ Λαϊκὸν Πανεπιστήμιον τῆς πόλεως. Ἄνευ αὐτῶν, πιθανὸν νὰ συρρεύσουν ἀρκετοὶ ἀκροαταί, νὰ ἐπιδείξουν μίαν προθυμίαν ἄψογον, νὰ τείνουν εὐήκοον οὖς συγκαταβατικῆς προσοχῆς πρὸς τοὺς διδάσκοντας, ἐν τούτοις τὸ φαινόμενον θὰ εἶνε, ἐν πολλοῖς, τυπικόν, ἐξωτερικόν, σχηματικόν, ἀπατηλόν. Ἂς ἐννοηθῇ καλῶς, λοιπόν, τοῦτο: ὅτι ἡ λαϊκὴ μᾶζα τῆς Καβάλλας διακρίνεται, εἰς ἔκτασιν σημαντικήν, διὰ κάποιας λανθανούσας τάσεις διαμορφωτικῆς τελειώσεως, ἀπὸ τοὺς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ δὲ ἐξαρτᾶται, ἐφόσον ἔχουν τὴν αὐτοπεποίθησιν καὶ τὴν πρὸς τοῦτο ἱκανότητα, νὰ ἐξυψώσουν, νὰ περιορίσουν, ἢ νὰ παγιώσουν ἀρνητικῶς τὰς τάσεις αὐτάς. Καὶ εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν, ἡ συντελεσθησομένη ἐργασία, θ' ἀποβῇ ὀλέθρια.

Εἰς τὸ Λαϊκὸν Πανεπιστήμιον Καβάλλας θὰ διδαχθοῦν: φιλοσοφία, ἠθική, δίκαιον, ἀρχαιολογία, παιδαγωγική, ἱστορία, δημοσιογραφία, βρησκειολογία, οἰκονομικά, μαθηματικά, ὑγιεινή, ἠλεκτρολογία καὶ χημεία. Πολλὰ ἐκ τῶν μαθημάτων τούτων ἀποτελοῦν κεφαλαιώδη, βασικὰ θέματα, ποὺ ἡ ζωντανὴ ἠθικοπνευματικὴ ἀνάπτυξίς των, περὶ τῆς ὁποίας ἐγράφομεν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον, συνεπάγεται ὁλοκληρωμένην ἀναφορὰν εἰς γενικότητας. Ἐπὶ παραδείγματι, ὁ ὑποφαινόμενος ἀνέλαβεν, ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός του, νὰ διδάξῃ δημοσιογραφίαν. Τί, ἀκριβῶς, θὰ πράξῃ; Εἰς τί περίπου θ' ἀποβλέψῃ; Εἰς τὸ νὰ ἀναδείξῃ μήπως δημοσιογράφους; Ὄχι, φυσικά. Ἔχει τὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὸ μάθημά του, ἁπλουστευόμενον εἰς σημεῖον αὐτονοητότητος, εἰ δυνατόν, θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ ἀναπτυχθῇ εἰς τὴν ἐσωτερικήν του, οὕτως εἰπεῖν, σημαντικότητα. Ἤτοι προϊστορία, ἱστορία τῆς δημοσιογραφίας καὶ ἠθικαὶ αὐτῶν ὡς καὶ ἀναγκολογικαὶ καὶ προϋποθέσεις καὶ πραγματώσεις. Σκοπὸς τῆς δημοσιογραφίας. Ἡ δημοσιογραφία ὡς ἐπάγγελμα καὶ ὡς κοινωνικὸν λειτούργημα. Ψυχολογία τῆς κοινῆς γνώμης. Εἴδη δημοσιογραφίας καὶ ἀξιολογικὴ διάκρισις αὐτῶν. Δεοντολογικὴ προτίμησις ἐπὶ τῶν εἰδῶν τούτων. Δημοσιογραφικὸς ἐντυπωσιασμὸς καὶ δημοκοπία καὶ δημοσιογραφικὸς διαφωτισμὸς καὶ καθοδήγησις. Ὅρια καὶ δικαιώματα τῆς δημοσιογραφίας κ.λ.π. κ.λ.π. Δηλαδή, ἀνάλυσις τῶν ἠθικοπνευματικοκοινωνικῶν συστατικῶν τοῦ θέματος τῆς δημοσιογραφίας αὐτοτέλης. οὕτως ὥστε οἱ μαθηταὶ νὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ τὸ καθέξουν, νὰ τὸ ἀφομοιώσουν, ν' ἀντλήσουν ἐξ αὐτοῦ χρήσιμα, φωτεινὰ παραδείγματα, νὰ παύσουν ἔχοντε πεπλανημένας, συσκοτισμένας, μυδρὰς περὶ αὐτοῦ γνώσεις κα γνώμας. Κατ' εὐθεῖαν δὲ ἀναλ γίαν, πρέπει, νομίζομεν, νὰ διδ σκωνται καὶ τὰ λοιπὰ μαθήματα, ἐμπνευματούμενα καὶ ἠθικοπαιούμενα σταθερῶς ἐν τῇ γνωστικῇ ἀναλυτικῇ προσφορᾷ των.

Ἐκτὸς τούτων, ὅμως, καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἐπετρέπωντο αἱ συζητήσεις, εἴτε ὑπὸ τύπον διαφωνιῶν, εἴτε ὑπὸ τύπων ἀπορ ιῶν, κατά

(Συνέχεια εἰς τὴν 4ην σελ.)

ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος

τὴν διδασκαλίαν. Ἡ διαλεκτικὴ ἢ ἡμιδιαλεκτικὴ αὐτὴ μέθοδος θ' ἀπέβαινε θετικωτάτη, ἀσφαλής, γόνιμος. Διότι εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν κάλλιστα, ὡς ἐκ τῆς πολυετοῦς ἐν Καβάλλᾳ διαμονῆς μας, ὅτι μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν ἐργατῶν ὑπάρχουν καὶ ἐκεῖνοι, ποὺ δύνανται νὰ προβάλουν ἐδοτόχως καὶ δεδικαιολογημένως διαφωνίας, ἢ ἀπορίας, καθ' ἃ πνεύματα κάπως αὐτοκυρίαρχα καὶ αὐτενεργά. Οἱ περὶ ὧν πρόκειται, μάλιστα, δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ διὰ σύμβουλοι, τρόπον τινά, τῶν διδασκόντων, ὡς περισσότερον πλησιέστεροι καὶ συγγενεῖς πρὸς τὸν λαόν, καὶ δὴ τὸν ἰδιόμορφον λαὸν τῆς Καβάλλας. Ὁπωσδήποτε, ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ θὰ εἴχομεν νὰ τονίσωμεν καὶ τὸ ἑξῆς: ὅτι τὰ μαθήματα θὰ ἔδει νὰ εἶνε συστηματικῶς ἀντικειμενικά, προσημασμένα δηλαδὴ πρὸς τὰ γενικῶς παραδεδεγμένα εἰδικὰ σημεῖα τῆς ὀρθῆς θέσεώς των, πρὸς δέ, ὅτι ἡ ἐπ' αὐτῶν προσωπικὴ ἀνάπτυξις νὰ ἐρείδεται, βεβασανισμένως ἐν πάσῃ περιπτώσει, εἰς ἔγκυραν βιβλιογραφίαν. Οὕτω μόνον θὰ εἴχομεν γνησίαν ἐργασίαν, καὶ ἐπεξειργασμένην, ἄνευ κενῶν, διαστρεβλώσεων ἢ παρανοήσεων.

Συναφῶς, θὰ προτείνωμεν καὶ τὰς καθ' ὡρισμένας χρονικὰς περιόδους προαιρετικὰς ἐξετάσεις ἐπὶ τῆς διδαχθείσης ὕλης, φρονοῦντες ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅτι τοῦτο θὰ ἀποβῇ συντελεστὴς μέγιστος τῆς ἀφομοιωτικῆς προσοχῆς καὶ ἐκφράσεως τῶν μαθητῶν.

Ἐπιμένοντες, ὅμως, ἐπὶ τῶν ἐργατῶν, ὑπολογίζοντες ἐπ' αὐτῶν περισσότερον, δὲν ἀποκλείομεν παντάπασι τὰς ἄλλας δύο τάξεις, τὴν μεσαίαν καὶ ἀνωτέραν. Ἀντιθέτως, πιστεύομεν ἀκριβῶς τὸν ἀπ' ἀρχῆς πρόθυμος προσέλευσις καὶ τῶν λοιπῶν δύο τάξεων θὰ δημιουργήσῃ τὴν ἀναγκαίαν ψυχικήν, πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ἐπαφήν, ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τῆς ὁποίας πάσχομεν χρονίως, καὶ κάπως... γελοιοπρεπῶς, ἐδῶ εἰς τὴν ἐργατούπολιν Καβάλλαν. Οὕτω, τὸ Λαϊκὸν Πανεπιστήμιον θὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὸ ἐπὶ πλέον εὐχάριστον ἀποτέλεσμα τῆς προσεγγίσεως καὶ συνδιαλλαγῆς τῶν ἀπομεμακρυσμένων ἤδη ἀγέρώχως ἀλλήλων κοινωνικῶν τάξεων τῆς πόλεως.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΧΤΣΟΓΛΟΥ

ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος

βάλλαν εἰδικῶς ἰσχύουν οἱ ὅροι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι καθιστοῦν ἐπιτακτικῶς ἀναγκαίαν τὴν λειτουργίαν του. Καὶ ὄχι μόνον διότι ἡ Καβάλλα εἶνε κατ' ἐξοχὴν ἐργατούπολις, ὅπως ὡραιότατα ἀνέπτυξεν ὁ φίλος κ. Γιάν. Κουχτσόγλου εἰς τὸ προηγούμενον δεύτερον ἄρθρον του, ποὺ ἦτο μία συμπληρωματικὴ ἀνάλυσις τοῦ πρώτου του ἀπὸ περιωπῆς τοιούτου.

ΜΙΧ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Ἐλεύθερος Κόσμος
Καβάλλα 7 Ἰουν
1937

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ